

Projecte Norma Civil

<http://civil.udg.edu/normacivil/>

Projecte realitzat per l'Institut de Dret Privat Europeu i Comparat de la Universitat de Girona amb el suport del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya

Llei 29/2002, de 30 de desembre. Primera llei del Codi civil de Catalunya

(DOGC núm. 3798, 13-01-2003, p. 486; BOE núm. 32, de 06-02-2003, p. 4912)

[Mitjançant providència de 20 de maig de 2003, el TC ha admès a tràmit el recurs d'inconstitucionalitat número 2099/2003, promogut pel President del Govern, contra la Llei del Parlament de Catalunya 29/2002, de 30 de desembre, Primera Llei del Codi Civil de Catalunya. S'ha suspès la vigència i aplicació d'aquesta llei des de la data d'interposició del recurs (10 d'abril del 2003) per a les parts i des de la publicació del corresponent edicte en el BOE per als tercers. (BOE núm. 132, de 3-06-2003, p. 21285; DOGC núm. 3899, de 5-06-2003, p. 11767).

Mitjançant interlocutòria de 29 d'octubre de 2003, el TC ha acordat, en el recurs d'inconstitucionalitat número 2099/2003, promogut pel President del Govern, aixecar la suspensió de l'art. 111-4 del Codi civil de Catalunya, aprovat per l'art. 7 d'aquesta llei, en els termes exposats en el FJ 4, i així mateix aixecar la suspensió en tota la resta (BOE núm. 276, de 18-11-2003, pp. 40562-40563; DOGC núm. 4021, de 1-12-2003, p. 23367).

El Consell de Ministres, per acord de 27 d'agost de 2004, sol·licita al President del Govern el desistiment del recurs d'inconstitucionalitat presentat contra aquesta llei.

El Tribunal Constitucional, mitjançant interlocutòria de 3 de novembre de 2004, ha acordat tenir com a desistit l'Advocat de l'Estat, en la representació que detenta legalment, del recurs d'inconstitucionalitat plantejat contra aquesta llei, de manera que es declara extingit el procés (BOE núm. 279, de 19-11-2004, p. 38191; DOGC núm. 4269, de 26-11-2004, p. 24064).]

[L'article 7 d'aquesta llei ha estat introduït per la disposició final primera de la Llei 10/2008, de 10 de juliol, del llibre quart del Codi civil de Catalunya relatiu a les successions (DOGC núm. 5175, de 17-07-2008, p. 55923-56024)]

[Les lletres a i c de l'article 121-16 han estat modificades i s'ha afegit una nova lletra f per la disposició final primera de la Llei 25/2010, de 29 de juliol, del llibre segon del Codi Civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família (DOGC núm. 5686, de 02-08-2010, p. 61162-61260)].

El President de la Generalitat de Catalunya

Sia notori a tots els ciutadans que el Parlament de Catalunya ha aprovat i jo, en nom del Rei i d'acord amb el que estableix l'article 33.2 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, promulgo la següent

LLEI

Preàmbul

L'exercici de la competència per a conservar, modificar i desenvolupar el dret civil de Catalunya, recuperada fa més de vint anys en el nou marc constitucional i estatutari, ha passat, fins ara, per diverses fases. En una primera fase, culminada amb la Llei 13/1984, del 20 de març, sobre la Compilació del dret civil de Catalunya, l'objectiu fou adoptar la Compilació de 1960, integrar-la en l'ordenament jurídic català i adaptar-la als principis constitucionals, per a superar els condicionaments polítics del moment històric en què fou dictada. En una segona fase, iniciada paral·lelament i continuada amb més o menys intensitat fins a l'actualitat, el Parlament de Catalunya va fer servir l'instrument tècnic de les lleis especials per anar donant pas a poc a poc a un ordenament jurídic encarrerat i amagrit per la prolongada absència d'institucions legislatives pròpies. A partir del 1991, amb la promulgació de la Llei 40/1991, del 30 de desembre, del Codi de successions per causa de mort en el dret civil de Catalunya, el dret català va entrar en una tercera fase, la de les codificacions parcials, continuada amb la Llei 9/1998, del 15 de juliol, del Codi de família, amb la voluntat de recollir, ordenar i sistematitzar la regulació sobre les diverses matèries continguda en les lleis especials que s'han anat promulgant i de completar-la fins a assolir la plenitud de l'exercici de les competències legislatives establertes per la Constitució i l'Estatut.

A la fi del 1998 el Departament de Justícia va organitzar les Jornades cap a un Codi Civil de Catalunya amb l'objectiu de fer participar el món jurídic català de la voluntat del Govern d'avançar en la codificació del dret civil i d'analitzar, amb representants del món acadèmic, polític i professional, les possibilitats d'aprovar a curt termini un codi civil de Catalunya. Una peça clau per a dur a terme aquesta tasca és l'Observatori de Dret Privat de Catalunya, creat pel Decret 13/2000, del 10 de gener, de reestructuració parcial del Departament de Justícia, i format per un consell rector, una direcció executiva i una comissió de codificació, amb la finalitat, entre

altres, que actuï com un instrument especialitzat de l'acció política del Govern en matèria de dret privat. Aquesta primera Llei del Codi civil de Catalunya té l'origen en els treballs de les diverses seccions i del Ple de la Comissió de Codificació d'aquest Observatori.

I

El primer objectiu d'aquesta Llei és establir l'estructura, el contingut bàsic i el procediment de tramitació del Codi civil de Catalunya.

La principal idea que la inspira és que el Codi civil de Catalunya ha d'ésser un codi obert, tant en l'estructura com en el contingut, i que s'ha d'anar conformant, d'acord amb el pla establert per aquesta Llei, mitjançant una successió de lleis seriadades. Com tantes altres branques del dret, el dret civil és subjecte avui a un procés de canvi molt més dinàmic que en l'època de les grans codificacions. Tan impensable és assolir el vell ideal codificador de reduir totes les lleis civils a un sol codi com que les lleis així recollides tinguin un caràcter tendencialment permanent i immutable. D'una banda, el progrés social i el desenvolupament científicotecnològic fan que en l'actualitat el dret civil hagi de donar resposta, de manera ràpida i continuada, a noves necessitats de regulació. De l'altra, el procés d'integració europea fa que els legisladors estatals, nacionals o autonòmics, segons qui tingui atribuïda la competència legislativa en una determinada matèria, hagin d'aplicar les directives que emanen de la Comissió Europea en uns terminis prefixats i relativament breus. La tècnica legislativa de les lleis especials, que sovint s'ha emprat per a adaptar-se tant a un aspecte com a l'altre, s'ha mostrat com a greument perjudicial per a la claredat, la sistemàtica i la coherència interna del dret civil.

Per aquestes raons, es considera que un codi que pugui superar aquests reptes ha de tenir una estructura que permeti anar incorporant les noves regulacions o les modificacions de les ja existents sense que se'n ressenti greument la sistemàtica.

Per tal de possibilitar aquesta flexibilitat i facilitar l'actualització continuada de la legislació civil, s'ha optat per emprar un sistema de numeració decimal, de manera que els articles es marquen amb dos números separats per un guionet. El primer número té tres xifres, que es refereixen, respectivament, al llibre, al títol i al capítol, i que indiquen, per tant, el lloc que ocupa l'article en el marc del Codi. El número que ve després del guionet correspon a la numeració contínua, que comença per l'1 en cada capítol. Aquest sistema ha de permetre que s'elabori el Codi civil per llibres o per parts de llibre, com està fent des de fa anys el legislador del Codi civil neerlandès, i que es combini la tècnica de la nova regulació de matèries fins ara insuficientment regulades en el nostre dret amb la de modificació i refosa de la regulació existent, com ja van fer la Llei 13/1984 i el Decret legislatiu 1/1984, del 19 de juliol, pel qual s'aprova el text refós de la Compilació de dret civil de Catalunya.

Aquest procediment ha de permetre que el legislador s'imposi el ritme que consideri més adequat i que, d'acord amb les circumstàncies socials i les necessitats del país, prioritzi unes parts de la regulació i hi imprimeixi un ritme més intens, amb el benentès que les omissions són provisionals i que no comporten cap mena de renúncia a l'exercici de les competències que li són pròpies.

Els llibres que componen aquest Codi, com indica l'article 3, són sis. El primer s'ocupa de les disposicions generals; el segon, de la persona i la família; el tercer, de la persona jurídica; el quart, de les successions; el cinquè, dels drets reals, i el sisè, de les obligacions i els contractes.

II

L'article 8 s'ocupa del segon objectiu d'aquesta Llei, que és el d'aprovar el llibre primer del Codi civil de Catalunya, titulat "Disposicions generals", el qual, sens perjudici que es pugui ampliar en el futur, s'estructura ara en dos títols.

El títol I, sota l'epígraf de "Disposicions preliminars", recull i sistematitza els preceptes continguts en el títol preliminar i en les disposicions finals segona i quarta de la Compilació del dret civil de Catalunya, i els completa, d'una banda, amb uns principis i unes doctrines que, si bé són consubstancials amb el dret civil de Catalunya, s'expliciten de manera expressa per primera vegada, i, de l'altra, amb normes que, encara que de manera esparsa, ja es troben en l'ordenament jurídic català vigent.

Així, l'article 111-1 enumera els elements que componen el dret civil de Catalunya i s'ocupa del valor que aquests elements tenen dins el seu propi sistema de fonts. Com en qualsevol ordenament jurídic modern, destaca el caràcter de font principal que hom atorga a la llei, mentre que el costum hi té un paper secundari, atès que només regeix en defecte de llei aplicable. La regulació reconeix als principis generals del dret la funció d'autointegració del dret civil de Catalunya, per evitar l'heterointegració mitjançant l'aplicació del dret supletori, i llur rellevància com a límit a una eventual al·legació indiscriminada de la tradició jurídica catalana, la referència a la qual es troba en l'article 111-2, com a expressió de la doctrina de la iuris continuatio. Finalment, si bé no com a font del dret, aquest darrer article reconeix a la jurisprudència civil del Tribunal de Cassació de Catalunya, en la mesura que no hagi estat modificada per la legislació vigent, i a l'emanada del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, el valor de doctrina jurisprudencial als efectes del recurs de cassació.

Per la seva banda, l'article 111-3 reproduïx en l'apartat 1, per raons d'ordre sistemàtic, l'article 7.1 de l'Estatut d'autonomia. Així mateix, refon parcialment els articles 2 i 3 del títol preliminar de la Compilació, en referir-se al caràcter territorial del dret local, i reproduïx, per les mateixes raons esmentades, l'article 7.2 de l'Estatut, relatiu a la subjecció al dret civil català dels estrangers que hagin adquirit la nacionalitat espanyola mentre mantin-

guin el veïnatge administratiu a Catalunya, llevat que manifestin llur voluntat en contra. El precepte es clou amb una referència al veïnatge local, el qual és determinat per les normes que regeixen el veïnatge civil.

L'article 111-4 destaca que el nou Codi civil té caràcter de dret comú a Catalunya i, per tant, caràcter supletori de les altres lleis.

L'article 111-5 es refereix tant al caràcter preferent de les disposicions del dret civil de Catalunya, llevat dels supòsits en què siguin directament aplicables normes de caràcter general, com a la limitació a l'heterointegració mitjançant l'aplicació com a supletori del dret de l'Estat, la qual només és possible quan no sigui contrària al dret propi o als principis generals que l'informen.

L'article 111-6, tot recollint com a disposició preliminar el principi de llibertat civil, remarca que, a diferència de l'article 1255 del Codi civil espanyol, no es limita a l'autonomia contractual, sinó que té caràcter de principi general. Alhora, palesa la prevalença dels actes d'exercici de l'autonomia privada sobre les disposicions que no siguin imperatives.

L'article 111-7 incorpora una norma sobre la bona fe perquè en la tradició del dret català, en la línia del dret continental europeu del qual forma part, és un principi que té caràcter general i que, per tant, no es pot limitar a l'àmbit contractual. També es refereix a l'honradesa dels tractes, com a concepte diferenciat, perquè, d'acord amb l'evolució més recent del dret privat europeu, en vol destacar l'aspecte objectiu, independent del coneixement o la ignorància de cadascun dels subjectes de la relació jurídica.

Per la seva banda, l'article 111-8 formula la doctrina dels actes propis i l'article 111-9 es refereix a la necessitat de tenir en compte l'equitat en l'aplicació de les normes i expressa la norma més tradicional d'acord amb la qual la resolució en equitat requereix autorització legal.

III

El títol II del llibre primer, sota l'epígraf de "Prescripció i caducitat", regula aquestes dues institucions de manera més moderna i dinàmica que el Codi civil espanyol, ancorat encara en concepcions romanistes i vuitcentistes, i en el qual es confonen sovint prescripció i caducitat, i no és clara la frontera entre aquella i la usucapció o prescripció adquisitiva.

És ben sabut que el dret històric català va regular sempre la prescripció. Va ésser el conegut usatge Omnes Causae (Constitucions i altres drets de Catalunya, llibre setè, títol II, constitució 2a, del volum I) el que va modificar les normes de dret romà i canònic aplicables. Al costat de l'usatge, el capítol XLIV del Reconoverunt proceres va recollir una norma semblant en matèria de prescripció, que va excloure

els terminis de deu i vint anys del dret romà i va generalitzar el termini de trenta anys ja establert per l'usatge esmentat. Aquestes normes no eren les úniques vigents, sinó que subsistien altres terminis més curts, recollits per les Constitucions (llibre setè, títol II, volum I). La jurisprudència del Tribunal Suprem va ésser sempre molt respectuosa amb la normativa catalana sobre prescripció i, en aquest sentit, són nombroses les sentències en les quals es va aplicar la prescripció dels trenta anys de l'usatge i es va excloure la del Codi civil.

Avui la prescripció i la caducitat estan deficientment regulades. La primera és regulada per l'article 344 de la Compilació i pel Codi civil espanyol, al qual es remet la Compilació i no totes les normes del qual són aplicables a Catalunya. La caducitat, en canvi, només apareix referida a accions concretes i no està regulada en cap cos legal.

L'escassa aplicació a les accions personals que els tribunals catalans han fet del termini de prescripció de trenta anys i la preocupació per modificar i actualitzar la prescripció, que també s'ha palesat en els ordenaments jurídics dels països de l'entorn, han determinat que s'optés per emprendre una regulació detallada d'aquestes institucions, la qual ha tingut en compte les regulacions de diversos països europeus, algunes de les quals molt recents, i diverses propostes de reformes legislatives en curs.

En aquesta regulació la prescripció es predica de les pretensions, enteses com a drets a reclamar a una altra persona una acció o una omissió, i es refereix sempre a drets disponibles. La prescripció extingeix les pretensions, tant si s'exerceixen en forma d'acció com d'excepció. La caducitat, en canvi, s'aplica als poders de configuració jurídica, entesos com a facultats que la persona titular pot exercir per a alterar la realitat jurídica, que neixen amb una durada predefinida i que no necessiten l'actuació d'altri. La caducitat n'impossibilita l'exercici i es pot produir tant en els casos de relacions jurídiques indisponibles com en els de relacions jurídiques disponibles. En aquest darrer cas, la caducitat presenta unes semblances amb la prescripció que aconsellen aplicar algunes de les seves normes.

Un dels eixos de la regulació ha estat l'escurçament considerable dels terminis de prescripció. En l'article 121-20 s'ha optat per un termini general de prescripció de deu anys, tant per a les accions personals com per a les reals, combinat amb altres terminis més curts, establerts pels articles 121-21 i 121-22, que mostren una clara tendència uniformadora. També s'ha generalitzat el criteri de la necessitat del coneixement o, si més no, de la cognoscibilitat de les dades de la pretensió per a iniciar el còmput del termini, de manera que, d'acord amb l'article 121-23, perquè comenci a computar-se el termini de prescripció no n'hi ha prou amb el naixement de la pretensió, sinó que cal, a més a més, que la persona titular hagi conegut o hagi pogut conèixer raonablement les circumstàncies que fonamenten la pretensió i la persona contra la qual es pot exercir. Tanmateix, l'article 121-24, tot donant una nova funció al termini de l'usatge Omnes Causae, es refereix als trenta anys, a comptar del naixement de la preten-

sió, com a termini de preclusió, exhaurit el qual, de manera absoluta i amb independència de qualsevol circumstància, ja no es pot fer valer la dita pretensió.

D'acord amb les regulacions europees més modernes i el principi de llibertat civil, l'article 121-3 introdueix una excepció a la norma de la inderogabilitat del règim de la prescripció, referida a la possibilitat de modificar-ne els terminis, sia per abreujar-los, sia per allargar-los. A més dels límits generals de l'autonomia de la voluntat, l'abreujament o l'allargament que es pactin no poden excedir, respectivament, la meitat o el doble del termini legalment establert.

Una novetat important, seguint la línia de l'evolució dels ordenaments jurídics dels països de l'entorn, ha estat la introducció de la suspensió de la prescripció, concebuda com a mitjà per a socórrer la persona titular del dret que no ha pogut interrompre la prescripció, sia per motius externs i aliens a la dita persona, sia per motius personals o familiars. Aquesta figura, ignorada pel Codi civil espanyol i només amb algun vestigi en el dret català vigent, reclamava una regulació com a categoria general, sens perjudici de la regulació dels casos específics en lleis especials, tal com fan la majoria dels ordenaments estrangers propers al català.

Fins ara les causes objectives eren les úniques causes de suspensió reconegudes pel sistema jurídic català; en especial, els casos de guerra o greu crisi social. Aquests casos de suspensió, que ja eren presents en els textos dels juristes clàssics catalans i en la jurisprudència antiga, es reconduïxen en aquesta regulació cap al concepte de força major, la qual provoca la suspensió si persisteix quan manca un temps relativament curt, que el Codi fixa en sis mesos, per a exhaurir-se el termini de prescripció. A aquestes circumstàncies objectives, s'hi sumen ara les circumstàncies subjectives derivades de raons personals o familiars, que es donen quan una persona menor d'edat o incapaç es troba sense representació legal, de manera que no pot exercir els seus drets, i quan causes afectives i de proximitat personal fan que sigui summament difícil fer valer la pretensió davant una altra persona sense arriscar greument la convivència o una relació personal o familiar (matrimoni, relació paternofamiliar, tutela, etc.) més valuosa que la pretensió prescriptible. Atès que, per preservar aquesta relació, la persona interessada normalment no acciona el seu dret, ha d'haver-hi suspensió del termini de prescripció, per a no obligar-la a sacrificar un dret que l'ordenament ha de protegir amb vista a interessos superiors.

Atesa la importància i la previsible repercussió pràctica de la nova normativa sobre prescripció i caducitat, ha calgut finalment regular amb detall les situacions transitòries i optar per un grau de retroactivitat mitjà, que tendeix a afavorir l'aplicació dels terminis de prescripció més curts. Per aquestes mateixes raons i per la conveniència que el títol II del llibre primer del Codi civil de Catalunya entri en vigor al començament de l'any natural, també s'ha considerat necessari establir una vacatio legis fins a l'1 de gener de 2004.

Article 1

Objecte

L'objecte d'aquesta llei és establir l'estructura i la sistemàtica del Codi civil de Catalunya i aprovar-ne el llibre primer.

Article 2

Estructura

El Codi civil de Catalunya s'estructura en sis llibres i les disposicions addicionals, transitòries i finals corresponents.

Article 3

Divisió

Els llibres que componen el Codi civil de Catalunya són els següents:

a) Llibre primer, relatiu a les disposicions generals, que inclou les disposicions preliminars i la regulació de la prescripció i de la caducitat.

b) Llibre segon, relatiu a la persona i la família, que inclou la regulació de la persona física, les matèries actualment compreses en el Codi de família i les lleis especials d'aquest àmbit.

c) Llibre tercer, relatiu a la persona jurídica, que inclou la regulació de les associacions i de les fundacions.

d) Llibre quart, relatiu a les successions, que inclou la regulació de les matèries contingudes en el Codi de successions per causa de mort i en les altres lleis especials d'aquest àmbit.

e) Llibre cinquè, relatiu als drets reals, que inclou la regulació d'aquesta matèria aprovada pel Parlament.

f) Llibre sisè, relatiu a les obligacions i els contractes, que inclou la regulació d'aquestes matèries, comprenent-hi els contractes especials i la contractació que afecta els consumidors, aprovada pel Parlament.

Article 4

Distribució interna

Cada llibre del Codi civil de Catalunya es divideix en títols, i aquests, en capítols. Els capítols es poden dividir en seccions i aquestes, eventualment, en subseccions.

Article 5*Numeració dels articles*

Els articles del Codi civil duen dos números separats per un guionet, llevat de les disposicions addicionals, transitòries i finals. El primer número és integrat per tres xifres, que indiquen respectivament el llibre, el títol i el capítol. El segon número correspon a la numeració contínua que, començant per l'1, s'atribueix a cada article dins de cada capítol.

Article 6*Tramitació*

1. El Codi civil de Catalunya s'ha d'elaborar en forma de codi obert mitjançant l'aprovació de diferents lleis.

2. Els projectes de llei que el Govern presenti al Parlament han de correspondre a cadascun dels llibres o, eventualment, a cadascuna de les parts de llur contingut a què fa referència l'article 3.

3. Els projectes de llei han d'incloure les modificacions d'addició, supressió o nova redacció que es considerin necessàries per a conservar, modificar o desenvolupar la regulació vigent, perquè siguin aprovades pel Parlament.

4. En cada llei, si escau, una disposició final ha d'autoritzar el Govern a refondre mitjançant decret legislatiu les modificacions que en derivin amb les normes i les disposicions que restin sense alteració, d'acord amb el que disposen l'article 33.1 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya i els articles 34, 35 i 39 de la Llei 3/1982. Aquesta autorització ha d'incloure la facultat de regularitzar l'ordenació numèrica dels articles i d'aclarir i harmonitzar els textos legals que han d'ésser refosos.

5. Els decrets legislatius relatius a matèries de dret civil s'han d'elaborar d'acord amb el que disposa l'apartat 4 i s'han d'incorporar a la part del Codi civil que els correspongui d'acord amb la divisió establerta per l'article 3.

Article 7*Aprovació del llibre primer*

S'aprova el llibre del Codi civil de Catalunya amb el contingut següent:

Article 8*Aprovació del llibre primer*

S'aprova el llibre primer del Codi civil de Catalunya amb el contingut següent:

LLIBRE PRIMER**Disposicions generals****TÍTOL I****Disposicions preliminars****Article 111-1***Dret civil de Catalunya*

1. El dret civil de Catalunya és constituït per les disposicions d'aquest Codi, les altres lleis del Parlament en matèria de dret civil, els costums i els principis generals del dret propi.

2. El costum només regeix si no hi ha llei aplicable.

Article 111-2*Interpretació i integració*

1. En la seva aplicació, el dret civil de Catalunya s'ha d'interpretar i s'ha d'integrar d'acord amb els principis generals que l'informen, prenent en consideració la tradició jurídica catalana.

2. De manera especial, en interpretar i aplicar el dret civil de Catalunya s'han de tenir en compte la jurisprudència civil del Tribunal de Cassació de Catalunya i la del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya no modificades per aquest Codi o altres lleis. L'una i l'altra poden ésser invocades com a doctrina jurisprudencial als efectes del recurs de cassació.

Article 111-3*Territorialitat*

1. El dret civil de Catalunya té eficàcia territorial, sens perjudici de les excepcions que es puguin establir en cada matèria i de les situacions que s'hagin de regir per l'estatut personal o altres normes d'extraterritorialitat.

2. El que estableix l'apartat 1 s'aplica també al dret local, escrit o consuetudinari, propi d'alguns territoris o poblacions, en la mesura que la llei hi remeti.

3. Les persones estrangeres que adquireixin la nacionalitat espanyola resten sotmeses al dret civil català mentre mantinguin el veïnatge administratiu a Catalunya, llevat que manifestin llur voluntat en contra.

4. El veïnatge local és determinat per les normes que regeixen el veïnatge civil.

Article 111-4*Caràcter de dret comú*

Les disposicions d'aquest Codi constitueixen el dret comú a Catalunya i s'apliquen supletòriament a les altres lleis.

Article 111-5

Preferència i supletorietat

Les disposicions del dret civil de Catalunya s'apliquen amb preferència a qualssevol altres. El dret supletori només regeix en la mesura que no s'oposa a les disposicions del dret civil de Catalunya o als principis generals que l'informen.

Article 111-6

Llibertat civil

Les disposicions d'aquest Codi i de les altres lleis civils catalanes poden ésser objecte d'exclusió voluntària, de renúncia o de pacte en contra, llevat que estableixin expressament llur imperativitat o que aquesta es dedueixi necessàriament de llur contingut. L'exclusió, la renúncia o el pacte no són oposables a tercers si en poden resultar perjudicats.

Article 111-7

Bona fe

En les relacions jurídiques privades s'han d'observar sempre les exigències de la bona fe i de l'honradesa en els tractes.

Article 111-8

Actes propis

Ningú no pot fer valer un dret o una facultat que contradigui la conducta pròpia observada amb anterioritat si aquesta tenia una significació inequívoca de la qual deriven conseqüències jurídiques incompatibles amb la pretensió actual.

Article 111-9

Equitat

L'equitat s'ha de tenir en compte en l'aplicació de les normes, si bé els tribunals només poden fonamentar llurs resolucions exclusivament en l'equitat quan la llei ho autoritza expressament.

TÍTOL II

La prescripció i la caducitat

CAPÍTOL I

La prescripció

SECCIÓ PRIMERA

Disposicions generals

Article 121-1

Objecte

La prescripció extingeix les pretensions relatives a drets disponibles, tant si s'exerceixen en forma d'acció com si s'exerceixen en forma d'excepció. S'entén com a pretensió el dret a reclamar d'altri una acció o una omissió.

Article 121-2

Pretensions no prescriptibles

No prescriuen les pretensions que s'exerceixen mitjançant accions merament declaratives, incloent-hi l'acció de declaració de qualitat d'hereu o hereva; les de divisió de cosa comuna; les de partició d'herència; les de delimitació de finques contigües, ni les d'elevació a escriptura pública d'un document privat, ni tampoc les pretensions relatives a drets indisponibles o les que la llei exclouï expressament de la prescripció.

Article 121-3

Imperativitat

Les normes sobre prescripció són de naturalesa imperativa. Tanmateix, les parts poden pactar un abreujament o un allargament del termini no superiors, respectivament, a la meitat o al doble del que està establert legalment, sempre que el pacte no comporti indefensió de cap de les parts.

Article 121-4

Al·legació

La prescripció no pot ésser tinguda en compte d'ofici pels tribunals, sinó que ha d'ésser al·legada judicialment o extrajudicialment per una persona legitimada.

Article 121-5

Legitimació

Poden al·legar i fer valer la prescripció:

- a) Les persones obligades a satisfer la pretensió.
- b) Les terceres persones perjudicades en llurs interessos legítims per la manca d'oposició o per la renúncia de la prescripció consumada, excepte si hi ha recaigut sentència ferma.

Article 121-6

Persones davant les quals la prescripció produeix efectes

1. La prescripció produeix efectes en perjudici de qualsevol persona, llevat dels casos de suspensió.
2. La persona titular de la pretensió prescrita té acció per a reclamar el rescabament dels danys que en derivin a les persones a qui siguin imputables.

Article 121-7*Successió en la prescripció*

El transcurs, la interrupció i la suspensió del temps de prescripció beneficien o perjudiquen, segons que escaigui, la persona que succeeixi la que tenia la posició activa o passiva de la relació jurídica que va originar la pretensió.

Article 121-8*Efectes*

1. L'efecte extintiu de la prescripció, un cop al·legada i apreciada, es produeix quan es compleix el termini.
2. L'extinció per prescripció de la pretensió principal s'estén a les garanties accessòries, encara que no n'hagi transcorregut el termini propi de prescripció.

Article 121-9*Irrepetibilitat*

No es pot fer una repetició del pagament efectuat en compliment d'una pretensió prescrita, encara que s'hagi fet amb desconeixement de la prescripció.

Article 121-10*Renúncia*

1. La renúncia anticipada a la prescripció és nul·la, si bé la feta en el transcurs del termini de prescripció produeix els efectes de la interrupció.
2. Qualsevol persona obligada a satisfer la pretensió pot renunciar a la prescripció consumada.
3. Qualsevol acte incompatible amb la voluntat de fer valer la prescripció comporta renunciar-hi.
4. La renúncia, efectuada vàlidament, a la prescripció consumada deixa subsistent la pretensió a què es refereix, però no n'impedeix la futura prescripció.

SECCIÓ SEGONA**Interrupció de la prescripció****Article 121-11***Causes d'interrupció*

Són causes d'interrupció de la prescripció:

- a) L'exercici de la pretensió davant els tribunals, encara que sigui desestimada per defecte processal.
- b) L'inici del procediment arbitral relatiu a la pretensió o la interposició de la demanda de formalització judicial de l'arbitratge.
- c) La reclamació extrajudicial de la pretensió.
- d) El reconeixement del dret o la renúncia a la prescripció de la persona contra qui es pot fer valer la pretensió en el transcurs del termini de prescripció.

Article 121-12*Requisits de la interrupció*

Perquè la interrupció de la prescripció sigui efectiva cal que l'acte:

- a) Procedeixi de la persona titular de la pretensió o d'una tercera persona, que actuï en defensa d'un interès legítim i que tingui capacitat suficient.
- b) S'efectuï davant el subjecte passiu de la pretensió, abans que es consumi la prescripció.

Article 121-13*Al·legació de la interrupció*

La interrupció de la prescripció no pot ésser tinguda en compte d'ofici pels tribunals, sinó que ha d'ésser al·legada per la part a qui beneficia.

Article 121-14*Efectes de la interrupció*

La interrupció de la prescripció determina que comenci a córrer de nou i completament el termini, que es torna a computar de la manera següent:

- a) En cas d'exercici extrajudicial de la pretensió, des del moment que l'acte d'interrupció esdevingui efectiva.
- b) En cas d'exercici judicial de la pretensió, des del moment que la sentència o la resolució que posa fi al procediment esdevinguin fermes, o, si aquestes no han prosperat per defecte processal, des del mateix moment de l'exercici de l'acció amb què s'exigeix la pretensió.

c) En cas d'arbitratge, des del moment que la sentència o la resolució que posa fi al procediment perquè sigui formalitzat judicialment esdevinguin fermes, i també des del moment que el laude esdevingui ferm o des del desistiment del procediment arbitral.

SECCIÓ TERCERA

Suspensió de la prescripció

Article 121-15

Suspensió per força major

1. La prescripció se suspèn si la persona titular de la pretensió no la pot exercir, ni per ella mateixa ni per mitjà de representant, per causa de força major concurrent en els sis mesos immediatament anteriors a l'acabament del termini de prescripció.

2. Els efectes de la suspensió no s'inicien en cap cas abans dels sis mesos establerts per l'apartat 1, encara que la força major sigui preexistent.

Article 121-16

Suspensió per raons personals o familiars

La prescripció també se suspèn:

a) a) En les pretensions de les quals siguin titulars persones menors d'edat o incapaces, mentre no disposin de representació legal o mentre no hagin nomenat un apoderat, d'acord amb el que estableix l'article 222-2.1, en l'àmbit de les seves funcions

b) En les pretensions entre cònjuges, mentre dura el matrimoni, fins a la separació judicial o de fet.

c) En les pretensions entre els membres d'una parella estable, mentre es manté la convivència.

d) En les pretensions entre el pare o la mare i els fills en potestat, fins que aquesta s'extingeixi per qualsevol causa.

e) En les pretensions entre la persona que exerceix els càrrecs de tutor, curador, administrador patrimonial, defensor judicial o aollidor i la persona menor o incapaç, mentre es manté la funció corresponent.

f) En les pretensions entre la persona protegida i l'apoderat, d'acord amb el que estableix l'article 222-2.1, en l'àmbit de les seves funcions.

[Les lletres a i c d'aquest article han estat modificades; i s'afegeix una nova lletra f per la llei 25/2010, de 28 de juliol, del llibre segon del Codi Civil de Catalunya, relatiu a la persona i la família (DOGC núm. 5686, de 02-08-2010, p. 61162-61260)].

Article 121-17

Suspensió respecte a l'herència jacent

La prescripció de les pretensions entre les persones cridades a heretar i l'herència jacent se suspèn mentre no sigui acceptada l'herència.

Article 121-18

Al·legació de la suspensió

La suspensió de la prescripció no pot ésser tinguda en compte d'ofici pels tribunals, sinó que ha d'ésser al·legada per la part a qui beneficia, llevat de la produïda en els supòsits establerts per l'article 121-16.a, quan afecti persones que encara són menors o incapaces.

Article 121-19

Efectes de la suspensió

El temps durant el qual la prescripció resta suspesa no es computa en el termini de prescripció.

SECCIÓ QUARTA

Terminis de prescripció i còmput

Article 121-20

Prescripció decenal

Les pretensions de qualsevol classe prescriuen al cap de deu anys, llevat que algú hagi adquirit abans el dret per usucapió o que aquest Codi o les lleis especials disposin una altra cosa.

Article 121-21

Prescripció trienal

Prescriuen al cap de tres anys:

a) Les pretensions relatives a pagaments periòdics que s'hagin de fer per anys o terminis més breus.

b) Les pretensions relatives a la remuneració de prestacions de serveis i d'execucions d'obra.

c) Les pretensions de cobrament del preu en les vendes al consum.

d) Les pretensions derivades de responsabilitat extracontractual.

Article 121-22

Prescripció anual

Les pretensions protectores exclusivament de la possessió prescriuen al cap d'un any.

Article 121-23*Còmput del termini*

1. El termini de prescripció s'inicia quan, nascuda i exercible la pretensió, la persona titular d'aquesta coneix o pot conèixer raonablement les circumstàncies que la fonamenten i la persona contra la qual es pot exercir.
2. En el còmput del termini de prescripció no s'exclouen els dies inhàbils ni els festius. El còmput de dies es fa per dies sencers. El dia inicial s'exclou i el dia final s'ha de complir totalment.
3. El còmput de mesos o anys es fa de data a data. Si al mes del venciment no hi ha el dia corresponent a l'inicial, es considera que el termini acaba el darrer dia del mes.

Article 121-24*Termini de preclusió*

Qualsevol pretensió susceptible de prescripció s'extingeix en tot cas pel transcurs ininterromput de trenta anys des del seu naixement, amb independència que hi hagin concorregut causes de suspensió o que les persones legitimades per a exercir-la no hagin conegut o no hagin pogut conèixer les dades o les circumstàncies a què fa referència l'article 121-23, en matèria de còmput de terminis.

CAPÍTOL II**La caducitat****Article 122-1***Caducitat d'accions i altres poders jurídics*

1. Les accions i els poders de configuració jurídica sotmesos a caducitat s'extingeixen pel venciment dels terminis corresponents.
2. La caducitat de les accions o dels poders de configuració jurídica deixa de tenir efecte únicament si una persona legitimada els exerceix adequadament.
3. Les normes sobre caducitat són de naturalesa imperativa, sens perjudici del que disposa l'article 122-3.1 en matèria de suspensió.

Article 122-2*Caducitat en les relacions jurídiques indisponibles*

1. En les relacions jurídiques indisponibles els terminis establerts legalment no es poden suspendre.

2. En les relacions jurídiques indisponibles la caducitat ha d'ésser tinguda en compte d'ofici pels tribunals.

Article 122-3*Caducitat en les relacions jurídiques disponibles*

1. El termini de caducitat se suspèn d'acord amb el que estableixen els articles del 121-15 al 121-19 pel que fa a la suspensió de la prescripció, o per acord exprés de les parts. La suspensió s'aixeca una vegada exhaurit el termini pactat o, si no n'hi ha, a partir del moment en què qualsevol de les parts denunciï l'acord de manera fefaent.
2. Quan es tracta de relacions jurídiques disponibles, la caducitat no ha d'ésser tinguda en compte d'ofici pels tribunals, sinó que ha d'ésser al·legada per una persona legitimada.

Article 122-4*Caducitat convencional*

La caducitat convinguda per les parts es regeix, si no hi ha pacte, per les disposicions sobre caducitat en les relacions jurídiques disponibles establertes per aquest Codi.

Article 122-5*Còmput del termini i preclusió*

1. El termini de caducitat s'inicia, si no hi ha normes específiques, quan neix l'acció o quan la persona titular pot conèixer raonablement les circumstàncies que fonamenten l'acció i la persona contra la qual es pot exercir. En tot cas, s'aplica també a la caducitat el que disposa l'article 121-24 en matèria de preclusió.
2. En el còmput del termini de caducitat no s'exclouen els dies inhàbils ni els festius. El còmput de dies es fa per dies sencers. El dia inicial s'exclou i el dia final s'ha de complir totalment.
3. El còmput de mesos o anys es fa de data a data. Si al mes del venciment no hi ha el dia corresponent a l'inicial, es considera que el termini acaba el darrer dia del mes.

DISPOSICIÓ TRANSITÒRIA ÚNICA

Les normes del llibre primer del Codi civil de Catalunya que regulen la prescripció i la caducitat s'apliquen a les pretensions, les accions i els poders de configuració jurídica nascuts i encara no exercits amb anterioritat a l'1 de gener de 2004, amb les excepcions que resulten de les normes següents:

- a) L'inici, la interrupció i el reinici del còmput de la prescripció produïts abans de l'1 de gener de 2004

es regulen per les normes vigents fins aquell moment.

b) Si el termini de prescripció establert per aquesta Llei és més llarg, la prescripció es consuma quan ha transcorregut el termini establert per la regulació anterior.

c) Si el termini de prescripció establert per aquesta Llei és més curt que el que establia la regulació anterior, s'aplica el que estableix aquesta Llei, el qual comença a comptar des de l'1 de gener de 2004. Tanmateix, si el termini establert per la regulació anterior, tot i ésser més llarg, s'exhaureix abans que el termini establert per aquesta Llei, la prescripció es consuma quan ha transcorregut el termini establert per la regulació anterior.

DISPOSICIONS FINALS

Primera

Resten substituïts pels preceptes corresponents d'aquesta Llei els articles 1, 2, 3 i 344 i les disposicions finals segona i quarta del Decret legislatiu 1/1984.

Segona

Aquesta Llei entra en vigor als vint dies després d'haver estat publicada en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya, llevat de l'article 7, que aprova els títols I i II del llibre primer del Codi civil de Catalunya, i de la disposició final primera, que entren en vigor l'1 de gener de 2004.

Per tant, ordeno que tots els ciutadans als quals sigui d'aplicació aquesta Llei cooperin al seu compliment i que els tribunals i les autoritats als quals pertorqui la facin complir.

Palau de la Generalitat, 30 de desembre de 2002

Jordi Pujol

President de la Generalitat de Catalunya

Núria de Gispert i Català

Consellera de Justícia i Interior

Advertiments: Aquest document no és un text oficial.

Per tant, tot i que la intenció del Projecte Norma Civil és oferir una informació exacta, no es garanteix que el contingut, validesa, efectivitat o vigència de la norma reproduïda siguin fiables absolutament.

Per aquest motiu, es recomana als usuaris la consulta de les publicacions oficials corresponents (BOE, DOGC, etc.).

Aquesta norma apareix actualitzada a la pàgina web: <http://civil.udg.edu/normacivil>

© Projecte Norma Civil

Institut de Dret Privat Europeu i Comparat
Facultat de Dret
Universitat de Girona
Campus Montilivi
E-17071
Girona